

STAROSTI PRIJAZNA MESTA IN OBČINE

STAROSTI PRIJAZNA MESTA IN OBČINE V MEDNARODNI PRIMERJAVI

Knjiga *Age-Friendly Cities and Communities in International Comparison* je izšla leta 2016 pri založbi Springer. Urednika sta Thibauld Moulaert in Suzane Garon, avtorji poglavij so strokovnjaki na različnih področjih starosti prijaznih skupnosti. To je eno od pomembnejših del o programu Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) Starosti prijazna mesta in občine (SPMO). Knjiga ima tri dele.

V prvem, ki ima naslov *Starosti prijazna mesta in občine: od ideje do prakse*, avtorji razčlenjujejo teoretična ozadja in metodologije na področju starosti prijaznih skupnosti ter možnosti in potrebe za nadaljnji razvoj tega svetovnega programa.

Drugi del knjige z naslovom *Starosti prijazna mesta in občine: En model, veliko programov*, je predstavljenih devet študij primerov, od študije primera enega mesta, študije primerov več mest, do programov na nacionalni ali regionalni ravni. Vsak izmed njih je bolj ali manj povezan s programom SZO Starosti prijazna mesta in občine. V nadaljevanju bom iz tega dela knjige prikazala tiste študije primerov, ki so aplikativnejše za slovenski prostor ter kulturološko in sociološko primerljivejše z nami: *Starosti prijazni Waterloo*, *Zgodba o Quebecu*, *Starosti prijazna Francija*, *Izzivi z ustvarjanjem Starosti prijazne Viktorije in Starosti prijazna Valonija*.

Tretji del knjige ima naslov *Izzivi v zvezi Starosti prijaznimi mesti in občinami in*

obravnava izzive na različnih področjih: otroštvo in starostniki, demenca, pamezna okolja, zdravo in aktivno staranje v skupnosti. Prvi in tretji del knjige bomo predstavili v naslednjih številkah revije.

1. STAROSTI PRIJAZNI WATERLOO

Waterloo je srednje veliko mesto z 120.000 prebivalci, nahaja se 70 km zahodno od Toronta in je glavno mesto province Ontario ter večje kanadsko urbano središče. V njem sta dve univerzi in mednarodno priznan center in raziskovalno središče za računalniško tehnologijo. Značilnost Waterlooja sta tudi relativno dostopen nepremičninski trg in naraščajoče število prebivalstva; pričakovana rast prebivalstva v naslednjih 25 letih je 60 %. Skoraj 35 % populacije sestavljajo starejši ljudje, prevladujejo mladi diplomanti in družine, zaposlene v tehnološkem sektorju. Waterloo je idealno okolje za raziskovanje izzivov, povezanih s hitro rastočo in staraajočo se populacijo.

Waterloojeva iniciativa na področju starosti prijazne občine je doživela velik uspeh. Septembra 2011 je SZO sprejela Waterloo za članico globalne mreže Starosti prijaznih mest in občin. V juniju 2013 je župan oblikoval poročilo o dosedanjem delu občine na področju staranja, hkrati pa je predvidel tudi akcijski načrt bodočih aktivnosti starosti prijaznega Waterlooja, ki ga je potrdil mestni svet. Zaposleni na občinski upravi so kot odgovor na županovo poročilo oblikovali podrobnejši akcijski načrt, ki konkretno naslavlja vsa

priporočila, ki so navedena v županovem poročilu. Sledila je aktivacija lokalnih prostovoljcev, ki so v sodelovanju z občino pomagali uresničevati plan.

K oblikovanju socialnega okolja za starejše ljudi in ustvarjanju povezave med ljudmi je zelo pripomogla raziskava, ki je bila izvedena v sodelovanju z Univerzo Waterloo. Avtorja John Lewis in Arlene Grooh sta v tem poglavju predstavila nekatere rezultate te kvalitativne raziskave, v kateri so izvedli intervjuje s 76 starejšimi prebivalci o njihovi viziji »izzivov, povezanih s staranjem v mestu Waterloo«. Starejši so v raziskavi na prvem mestu izpostavili pomembnost doma in sosedskega okolja, kar po mnenju avtorjev kaže na veliko potrebo po cenovno in lokacijsko dostopnem domovanju, po dostopnih in ne preveč oddaljenih javnih in tržnih storitvah ter po varni in dostopni infrastrukturi za pešce. Avtorji izpostavljajo, da bi morali načrtovalci v lokalni skupnosti ter urbanisti omogočiti čim boljše staranje v skupnosti, saj je starejšim prijazna občina prijazna vsem prebivalcem.

2. KAKO LAHKO RAZISKOVALNI PROGRAM VZPODBUDI POLITIKO – ZGODBA O QUEBECU

Model Starosti prijaznih mest, kakršen je bil implementiran v provinci Quebec, je odgovor na pospešeno staranje populacije; ta je posledica manjšega števila rojstev, daljše življenjske dobe zaradi medicinskega napredka, razvoja zdravstvene oskrbe in storitev, predvsem pa velikega števila baby-boomerjev, ki postopoma dosegajo starost 65 let in več. V Quebecu živi 1.405.919 ljudi, ki so starejših od 65 let. Predvideva se, da bo do leta 2031 v Quebecu vsak četrti

prebivalec starejši več kot 65 let. Povprečna življenjska doba je 81,8 let, kar je ena izmed najdaljših življenjskih dob na svetu (ISQ 2010).

Avtorji poglavja o Starosti prijaznem Quebecu: Suzane Garon, Anne Veil, Mario Paris in Samuele Remillard – Boilard opisujejo, kako se je mesto Sherbrooke leta 2007 prvo priključilo globalni mreži SPMO. S tem povezana študija je vplivala na povečanje interesa za vključitev v to mrežo tudi v drugih mestih na lokalni ravni in nacionalni ravni. V letu 2015 je bilo namreč v provinci Quebec več kot 750 starosti prijaznih skupnosti. Več kot 86 % prebivalstva živi v občini, ki je v procesu priključitve iniciativi SPMO. Leta 2009 je bil sprejet tudi nacionalni program SPMO *Municipalites Amies des Aines*. Ta vsebuje konkretne rešitve in možnosti na osmih področjih, ki jih je definirala SZO. Velik poudarek daje aktivnostim za večjo socialno vključenost. Posebnost nacionalnega programa je tudi raznolikost rešitev za občine, ki so v urbanem okolju, in za tiste v ruralnem.

3. STAROSTI PRIJAZNA FRANCIJA – MED LOKALNO DINAMIKO IN RAZDELITVENO POLITIKO PRETEKLOSTI

V preteklosti so različne lokalne politike v Franciji na področju staranja izvedle študije, ki so pomagale definirati pomembne dejavnike staranja v lokalnih skupnostih; na njihovi osnovi so zastavili nacionalni program *Starati se dobro skupaj*. SZO promovira okolja za aktivno staranje skozi participacijo starejših. Po mnenju avtorjev v Franciji vlada ni predlagala standardne metode ali zagotovila